

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Кафедра тэарэтычнага і беларускага літаратуразнаўства

ХАЦЬКО Уладзіслаў Віктаравіч

**АЎТАРСКАЯ САМАСВЯДОМАСЦЬ У МЕМУАРНЫХ ПОМНІКАХ
ПОЛІЛІНГВАЛЬнай ЛІТАРАТУРЫ БЕЛАРУСІ
ДРУГОЙ ПАЛОВЫ XIX СТАГОДДЗЯ**

Анатацыя магістарскай дысертацыі

Навуковы кіраўнік

Л. А. Гедзімін,

кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Мінск, 2025

АНАТАЦЫЯ

Хацько Уладзіслаў Віктаравіч

Аўтарская самасвядомасць у мемуарных помніках полілінгвальнай літаратуры беларусі другой паловы XIX стагоддзя

Структура магістарскай дысертацыі. Магістарская дысертацыя складаецца з уводзін, агульнай характарыстыкі работы, трох раздзелаў, заключэння, спісу выкарыстанай літаратуры (107 адзінак). Агульны аб'ём работы – 91 с.

Ключавыя словы: Аўтар, аўтарская самасвядомасць, мемуары, полілінгвальная літаратура Беларусі, беларуская літаратура, Ю. Цітыюс, М. Маліноўскі, А. Абуховіч.

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца мемуарныя помнікі полілінгвальнай літаратуры Беларусі другой паловы XIX стагоддзя (у прыватнасці, Ю. Цітыюса, М. Маліноўскага, А. Абуховіча).

Прадметам дадзенага даследавання – спосабы выражэння аўтарскай самасвядомасці ў мемуарных помніках полілінгвальнай літаратуры Беларусі другой паловы XIX стагоддзя.

Мэта даследавання – раскрыццё праблемы аўтарскай самасвядомасці ў мемуарных творах беларускіх аўтараў другой паловы XIX стагоддзя.

Метады даследавання – Пры вывучэнні полілінгвальнай літаратурнай мемуарнай спадчыны ўжытыя такія метады даследавання, як агульнанавуковыя (аналізу, сінтэзу і г. д.), так і філалагічныя: культурна-гістарычны, біяграфічны, параўнальна-супастаўляльны, наратыўны, герменеўтычны, «канкрэтнага літаратурнага ўстава» і інш.

Навуковая навізна Даследаваннем мемуарнай спадчыны ў нашай краіне займаліся розныя даследчыкі: Л. Юрэвіч, С. Гаранін, Н. Гардзіенка, Г. Запартыка, М. Хаўстовіч, А. Мальдзіс, А. Бразгуноў, нават у 2010-х гадах была запачаткавана серыя: «Беларуская мемуарная бібліятэка», адной з мэтаў якой было пазнаёміць чытачоў з набыткамі айчыннага шматмоўнага мемуараўства. Што да даследаванняў, то ў асноўным яны тычыліся розных перыядаў беларускай літаратуры: старажытнага, эміграцыі XX ст., і толькі часткова даследчыкі звярталіся да мемуарнай спадчыны XIX ст., а самасвядомасць аўтараў у шматмоўнай літаратурнай спадчыне не закраналі ці закраналі часткова, у асноўным канкрэтнай постаці. Гэта звязана з рознымі

акалічнасцямі развіцця беларускай літаратуры і літаратуразнаўства, а зараз недастатковасцю даследчыкаў на гэтым тэматычным полі. Таму вывучэнне самаідэнтыфікацыі аўтара ў літаратуры Беларусі другой паловы XIX ст. з'яўляецца актуальным.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістэрскай дысертацыі. Аўтар працы пацвярджае, што прадстаўлены ў ёй аналітычны матэрыял адлюстроўвае стан даследаванага працэсу, а ўсе пазычаныя з літаратурных і іншых крыніц тэрэтычныя, метадалагічныя палажэнні і канцэпцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

Практычная значнасць даследавання: матэрыялы і вынікі дадзенага даследавання могуць быць выкарыстаны пры распрацоўцы курсаў па гісторыі беларускай літаратуры XIX стагоддзя і тэорыі літаратуры. Работа таксама можа быць запатрабавана пры распрацоўцы метадычных дапаможнікаў па гісторыі літаратуры.

АННОТАЦИЯ

Хотько Владислав Викторович

Авторское самосознание в мемуарных памятниках полилингвальной литературы Беларуси второй половины XIX века

Структура магистерской диссертации. Магистерская диссертация состоит из введения, общей характеристики работы, трех разделов, заключения, списка использованной литературы (107 единиц). Общий объем работы – 91 с.

Ключевые слова: автор, авторское самосознание, мемуары, полилингвальная литература Беларуси, белорусская литература, Ю. Цитиус, М. Малиновский, А. Обухович.

Объектом исследования являются мемуарные памятники полилингвальной литературы Беларуси второй половины XIX века (в частности, Ю. Цитиуса, М. Малиновского, А. Обуховича). Предметом данного исследования-способы выражения авторского самосознания в мемуарных памятниках полилингвальной литературы Беларуси второй половины XIX века.

Цель исследования -раскрытие проблемы авторского самосознания в мемуарных произведениях белорусских авторов второй половины XIX века.

Методы исследования - при изучении полилингвального литературного мемуарного наследия применены такие методы исследования, как общенаучные (анализа, синтеза и т.д.), Так и филологические: культурно-исторический, биографический, сравнительно-сопоставительный, нарративный, герменевтический, «конкретного литературоведения» и др.

Научная новизна исследованием мемуарного наследия в нашей стране занимались различные исследователи: л. Юревич, С. Гаранин, Н. Гордиенко, А. Запартыко, М. Хаустович, А. Мальдис, А. Бразгунов, даже в 2010-х годах была начата серия: «Белорусская мемуарная библиотека», одной из целей которой было познакомить читателей с приобретениями отечественного многоязычного мемуароведения. Что касается исследований, то в основном они касались разных периодов белорусской литературы: древнего, эмиграции XX в., и лишь частично исследователи обращались к мемуарному наследию XIX в., а самосознание авторов в многоязычном литературном наследии не затрагивали или затрагивали частично, в основном конкретной фигуры. Это связано с различными обстоятельствами развития белорусской литературы и литературоведения, а сейчас недостаточностью исследователей на этом

тематическом поле. Поэтому изучение самоидентификации автора в литературе Беларуси второй половины XIX в. является актуальным.

Достоверность материалов и результатов магистерской диссертации. Автор работы подтверждает, что представленный в ней аналитический материал отражает состояние исследованного процесса, а все одолженные из литературных и других источников теоретические, методологические положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

Практическая значимость исследования: материалы и результаты данного исследования могут быть использованы при разработке курсов по истории белорусской литературы XIX века и теории литературы. Работа также может быть востребована при разработке методических пособий по истории литературы.

Annotation

Khotko Vladislav Viktorovich

The author's self-awareness in the memoirs of the multilingual literature of Belarus in the second half of the 19th century The structure of the master's thesis.

The master's thesis consists of an introduction, a general description of the work, three sections, a conclusion, and a list of references (107 units). The total amount of work is 91 c.

Keywords: AUTHOR, AUTHOR'S IDENTITY, MEMOIRS, MULTILINGUAL LITERATURE OF BELARUS, BELARUSIAN LITERATURE, Y. TITIUS, M. MALINOVSKY, A. OBUKHOVICH.

The object of the study is the memoir monuments of multilingual literature of Belarus in the second half of the 19th century (in particular, Y. Titius, M. Malinovsky, A. Obukhovich).

The purpose of the research is to reveal the problem of author's self-awareness in the memoirs of Belarusian authors of the second half of the 19th century.

Research methods - when studying the multilingual literary memoir heritage, such research methods as general scientific (analysis, synthesis, etc.) and philological are used: cultural-historical, biographical, comparative, narrative, hermeneutic, "concrete literary studies", etc.

Scientific novelty various researchers were engaged in the study of the memoir heritage in our country: L. Yurevich, S. Garanin, N. Gordienko, G. Zapartyko, M. Khaustovich, A. Maldis, A. Brazgunov, even in the 2010s a series was launched: "The Belarusian Memoir Library", one of the purposes of which was to acquaint readers with the acquisitions of domestic multilingual memoir studies. As for the research, they mainly concerned different periods of Belarusian literature: ancient, emigration of the twentieth century, and only partially the researchers turned to the memoir heritage of the 19th century, and the authors' self-awareness in the multilingual literary heritage was not affected or partially affected, mainly by a specific figure. This is due to various circumstances of the development of Belarusian literature and literary studies, and now the lack of researchers in this thematic field. Therefore, the study of the author's self-identification in the literature of Belarus in the second half of the 19th century is relevant.

The reliability of the materials and results of the master's thesis. The author of the paper confirms that the analytical material presented in it reflects the state of

the studied process, and all theoretical, methodological provisions and concepts borrowed from literary and other sources are accompanied by references to their authors.

Practical significance of the research: the materials and results of this research can be used in the development of courses on the history of 19th-century Belarusian literature and literary theory. The work may also be in demand when developing methodological manuals on the history of literature.